

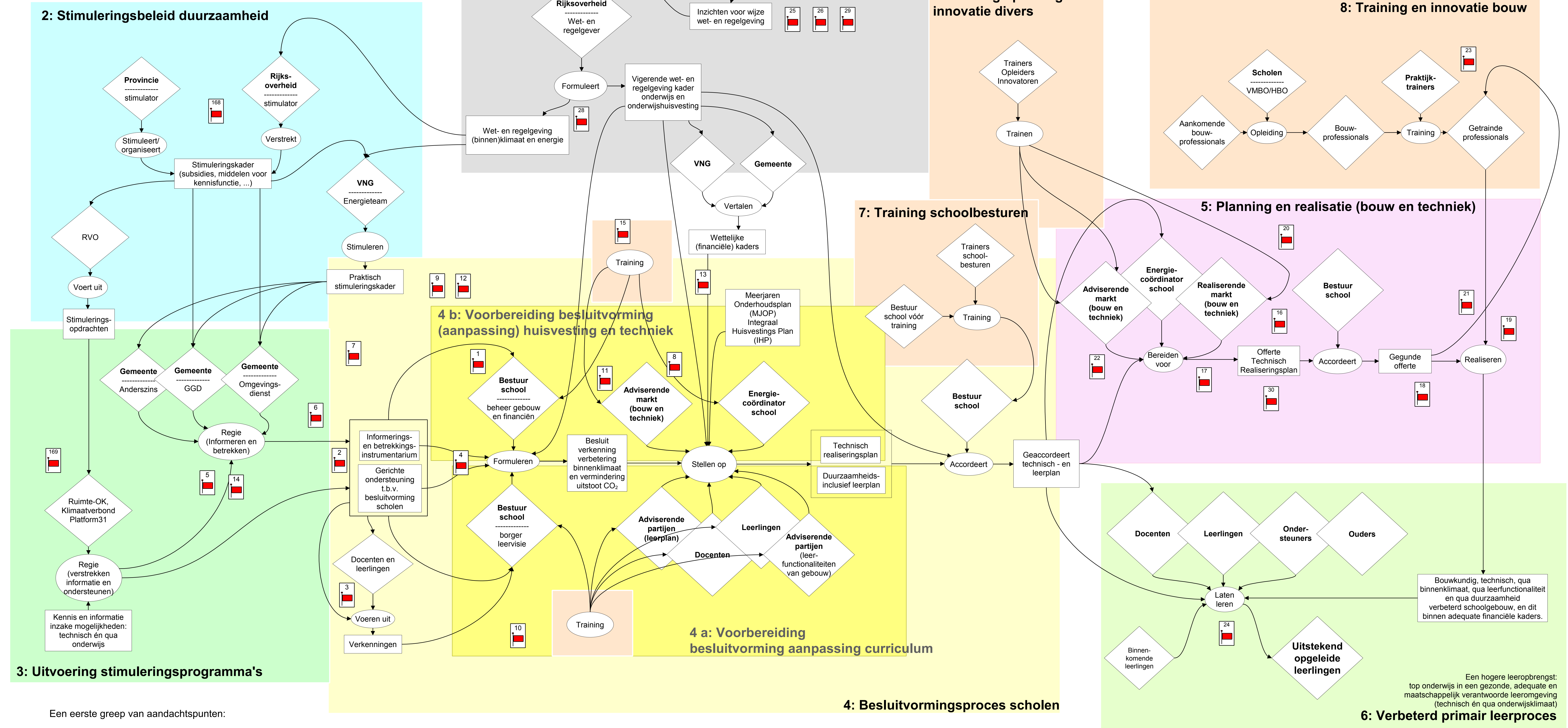
Een goed leerklimaat! [complex]

Een eerste ruwe schets van het speelveld van de verduurzamingsopgave van scholen versie 0.94

Henk Diepenmaat, april-mei 2018, www.henkdiepenmaat.nl
 Voor de gehanteerde systematiek zie Henk Diepenmaat (2011): Multi-actor procesmanagement in theorie en praktijk, Uitgeverij Parthenon, Almere

Met medewerking van:
 Ruud van Vliet
 Marco van Zandwijk
 ...

Bijlage 1 b: Het speelveld (eerste complexe versie van het brede maatschappelijke canvas) van het rapport **Hoe maken we onze scholen sneller duurzaam?** - Ruggengraat voor het klimaat - Henk Diepenmaat, 2018 zie voor rapport en bijlagen www.henkdiepenmaat.nl/scholen

Een eerste greep van aandachtspunten:

1: Slimmer exploiteren en geld verdienen	7: Scholen samen op pad, gemeente organiseert (peer learning)	13: Aansluiten op natuurlijke actie-moment school (IHP, MJOP)	19: Samenwerking tussen realiserende partijen moet sterker	25: Afstemming op nationaal bestuurlijk niveau moet scherper richten op werkvloer	31:
2: LED Zon Educatie arrangement is mooie start	8: Anders contracteren en rekenen	14: Gemeentelijke regie leidt tot beweging	20: Professioneel opdrachtgeverschap lastig bij éénmalige activiteiten	26: Complex bestuurlijk speelveld (OCW, BZK, EZK, I&W, PO- en VO-raad, VNG)	32:
3: Interesse in milieu en monitoring	9: Wat voor school wil je zijn?	15: Opleiding schoolbesturen (e.a.) omvat geen duurzaamheid	21: Hoe reduceer je faalkosten bij innovatieve trajecten	27: Korte termijn kostenfixatie	33:
4: Dubbelslag Euro's en Educatief	10: Wat voor onderwijs wil je geven?	16: Rigide aanbestedingsregels	22: Neiging om met bestaande minder innovatieve relaties te werken	28: Stimulering duurzaamheid en wetgevende kaders moeten samen bewegen	34:
5: Regie: Arrangementen kennen verschillende motivaties	11: Monumentale gebouwen vormen eigen groep	17: Te weinig oog voor gebruiksfase bij bouw- en installatiesector	23: Ontbreken van innovatieversnellers	29: Renovatie slecht verankerd in wet- en regelgeving	35:
6: Energiecoaches provincies en gemeenten zijn trusted parties (nudging)	12: Wijkfunctie school benutten	18: Hoe garandeer je prestatie-eisen?	24: Be good and tell it! Positieve ervaringen inzetten voor opschaling	30:	36:

Complex? Het Millau principe van maatschappelijke innovatie

Maatschappelijke innovatie is minstens even ingewikkeld als het voorbereiden, ontwerpen, realiseren en onderhouden van de brug van Millau. Het vergt overzicht, doorzicht, inzicht en intense samenwerking op een hoog professioneel niveau. De slaagkans is laag als we dat niveau niet met elkaar weten te realiseren. Maar als we de brug van Millau kunnen realiseren, kunnen we ook maatschappelijk innoveren. Multi-actor procesmanagement draagt hieraan bij.

(Zie: Ruggengraat voor het klimaat, Henk Diepenmaat, contact: www.henkdiepenmaat.nl)